

SES EĞİTİMİ ÇALIŞMALARININ SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KONUŞMA BECERİLERİNE ETKİSİ

THE EFFECTS OF VOICE TRAINING EXERCISES ON SPEAKING ABILITIES OF PRESERVICE TEACHERS

Saadet KÖSRELİ¹ Demet GÜRHAN²

Başvuru Tarihi: 06-04-2018 Yayıma Kabul Tarihi: 27-02-2019 DOI: 10.21764/maeuefd.413384

(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu çalışma ses eğitimi uygulamalarının sınıf öğretmenleri adaylarının konuşma becerileri üzerindeki etkisini test etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde, “Müzik Öğretimi” dersini alan Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 2. sınıf öğrencilerinden gönüllülük esasına göre belirlenen 10 kişi oluşturmuştur. Sekiz hafta süren deneysel işlemde öğrencilere gevşeme, duruş, solunum, rezonans, fonasyon, artikülasyon konularını içeren ses eğitimi çalışmaları uygulanmıştır. Bireysel olarak verilen ses eğitimi çalışmaları tek denekli araştırma yöntemlerinden AB modeliyle ölçülmüştür. Araştırmada puanlayıcılar arasındaki güvenilirliği test etmek için, korelasyon analizi- SKK (interclass correlation –ICC) kullanılmıştır. Araştırmada örneklemelerin ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında ölçülen sekiz davranışta da gelişme kaydedildiği, sonuç olarak ses eğitimi çalışmalarının sınıf öğretmenleri adaylarının konuşma becerilerine olumlu yönde etkisi olduğu görülmüştür. Bu sonuçlardan yola çıkarak hizmet öncesinde ve hizmet içinde ses eğitimi çalışmaları uygulanarak sınıf öğretmenlerinin konuşma becerilerinin geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ses Eğitimi, Artikülasyon, Sınıf Öğretmeni Adayları, Diksiyon, Konuşma Becerileri.

Abstract: The study was conducted to examine the effects of voice training exercises on speaking abilities of preservice classroom teachers. The study group, created on a voluntary basis, consisted of 10 students who took “Music Education” course at the department of Classroom Teaching in the Faculty of Education, Erzincan University in the fall semester, 2015-2016 teaching year. Voice training exercises that include relaxation, posture, respiration, resonance, phonation and articulation were applied to students in an eight-week long experimental research. Each voice training exercise was measured individually using pre-test, post-test single subject design, one of the single subject research methods. Correlation Analysis- SKK ((Interclass Correlation –ICC) was applied to test the reliability of the scorers in the study. During the comparison of pre-test and post-test scores of dependent samples, it was observed all eight behaviours measured were improved and consequently, voice training exercises had a positive effect on speaking abilities of pre-service teachers. Considering these results, suggestions were made to improve the speaking abilities of both preservice and in-service teachers by applying voice training exercises.

Key Words: Voice Training, Articulation, Preservice Teachers, Diction, Speaking Abilities.

¹ Dr. Öğr. Üyesi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, saadetkosreli3@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-5746-8232>

² Doç. Dr. Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Sahne Sanatları Bölümü, demgurhan@hotmail.com, <http://orcid.org/0000-0003-0222-6719>

Giriş

Günümüz çağdaş eğitim anlayışında eğitim, bir davranış değiştirme ve yeni davranışlar kazandırma süreci, öğretim hizmeti bu sürecin en önemli unsurlarından birisi, öğretmen faktörü ise eğitim hizmetinin en ağırlıklı ögesidir. Öğretmen ve öğrenciler arasındaki etkileşimle çocuğun dilini doğru, etkili ve güzel kullanabilmesi arasında doğrudan bir ilişki vardır. Çünkü öğretmen, aile ortamından okul ortamına geçişte çocuğu en çok etkileyen ve yönlendiren kişidir. Güzel bir ses tonu, doğru seçilmiş kelimeler, yerinde vurgu ve uygun tonlamalarla konuşan bir öğretmen öğrencilerini olumlu yönde etkileyecektir. (Töreyn, 1996).

Güzel ve etkili konuşma becerisi, şüphesiz bütün meslek gruplarında büyük bir role sahiptir. Ancak sınıf öğretmenlerinin öğrenciye rol model olması gerçeği, konuşmalarına ekstra bir özen göstermelerini gerektirmektedir. Bir öğretmenin ne anlattığı kadar nasıl anlattığı da önemlidir. Düzgün bir diksiyon, dikkatleri üzerinde toplamaya yetecek gürlükte ve monotonluktan uzak bir konuşma, dersin işleniş açısından önem arz etmektedir. Özellikle de o yaşlarda dikkat problemleri yaşayan çocukların olabileceği düşünülürse bir sınıf öğretmenin sesini iyi kullanabilmesi eğitim öğretime önemli kolaylıklar sağlayacaktır.

Ortalama büyüklükte bir sınıfta, öğretmen ve öğrenciler arasındaki mesafe çok büyüktür ve gürültü kaçınılmazdır. Bu durum, öğretmenlerin seslerinin zarar görme riskine maruz kalmasına ve öğrencilerin öğretmenlerin eğitimini açık bir şekilde anlamamasına neden olur.(Jo'nsdo' ttir, 2003'den akt., Bele, 2008)

Tüm bu sebeplerden dolayı, üniversitelerin öğretmen yetiştiren tüm bölümlerinde, özellikle de sınıf öğretmenliği bölümlerinde seslerini doğru ve etkin kullanmak üzere verilecek ses eğitiminin gerekliliği yadsınamayacak derecededir.

Ses Eğitimi

Ses eğitimi; bireylerin konuşma ve şarkı söyleme ile ilgili davranışlarında seslerinin, ses eğitiminin temel ilke ve hedeflerine yönelik uygulanan planlı bir program ile mümkün olan en iyi seviyeye getirilmesidir. Sesi oluşturan organlarda herhangi bir sağlık sorunu olmadığı müddetçe, sesin bilinçli ve etkili kullanımı iyi bir eğitimle mümkündür. Bedenimizin işbirlikçi ve

mükemmel uyumu ile oluşan sesimiz, işlenmeye hazır bir cevherdir. Doğru bir eğitimle cerrahi bir rahatsızlığı olmayan her ses eğitilebilir ve herkes etkili bir konuşmaya sahip olabilir.

Töreyn'e göre, müzik eğitiminin (genel, amatör "özengen" ve mesleki) gibi hemen her türüne uygulanabilen ses eğitimi, öncelikle konuşma ve şarkı söyleme konusunda sesin doğru ve etkili bir biçimde kullanılmasını hedefler. Ayrıca ses eğitimi, dil ve konuşma bozukluklarının tedavisinde de kullanılabilen hem bireysel hem de toplu uygulamalara izin veren disiplinler arası bir özel alan eğitimidir. Dolayısıyla ses eğitimi sesin doğru, etkin ve güzel kullanımının bireye kazandırılmasının yanı sıra ses sağlığını korumaya yönelik davranışların da bireye kazandırılmasını hedefler (Töreyn, 2015: 162).

Yiğit ise, bir makalesinde ses eğitiminin sadece sesi güzel olanlar ya da tiyatro, opera, müzik öğretmenliği gibi meslekleri edinenlerle ilgili olduğu görüşüne katılmadığını ifade edip, ses eğitiminin, sesini konuşma ya da şarkı söyleyerek kullanacak herkes için gerekli olduğunu savunmuştur. Başta sınıf öğretmenleri olmak üzere müzik öğretmenlerinin bu konuya yeterince önem vermelerinin gerektiğini belirten Yiğit, kullanılan dilin sözlerinin açık ve anlaşılır olmasına, çocukların seslerini kullanırken doğru alışkanlıklar kazanmalarına özen gösterilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Böylece gelecekte sesini profesyonel olarak kullanacakları mesleklerde kariyer yapmak isteyen bireyler (öğretmen, opera ve tiyatro sanatçısı, avukat, hatip vb.) engellenmemiş olacaktır (Yiğit, 2004).

İnsan yaşamında sesin konuşma ve müzik yapma gibi iki önemli işlevi vardır. Ses eğitimi doğrudan ilgilendiren konuşma eğitimi, ses eğitimi içinde verilen bir eğitimidir. Dolayısıyla bu iki eğitim birbirinden ayrı düşünülemez. Şarkı söyleme eğitimi alanların iyi bir diksiyona ihtiyaçları olduğu gibi, konuşma eğitimi alanların da seslerini doğru bir şekilde kullanabilme becerisine sahip olmaları gerekmektedir. Ses ve sözün doğru etkileşimiyle anlatımdaki güç kaçınılmazdır.

Konuşma ve şarkı söylemedeki bütün fizyolojik yasa ve kurallar her ikisi için geçerlidir. Akustik efektleri ayrı olsa da oluşum mekanizmaları aynıdır. Yalnızca konuşma için önceden belirlenmiş bir ton yüksekliği, ölçü ya da ritim yoktur (Cevanşir & Gürel, 1982: 61).

Konuşma ve şarkı söyleme eğitimlerinin pek çok ortak yönü vardır. Her ikisi de öğretme aşamasında ses problemlerinden kaçınmaya çalışırken mümkün olan en güçlü ve etkin öğretime

yardımcı olabilmesi için vokal mekanizmanın fizyolojisini inceler. Her ikisi de sesin güzelliği kadar etkileyici nitelikleriyle de ilgilenirler. Unutulmamalıdır ki; tıpkı vücudumuzun diğer sistemleri gibi ses mekanizması da kaslar yardımıyla çalışır. Nefes almada, fonasyonda ve artikülasyonda kullanılan kaslar konuşma ve şarkı sesi üretimindekilerle aynıdır. Şarkı söyleme esnasında tonun sürdürülebilmesi için nefesin de sürdürülebilir olması gerekir. Sesli harfler uzatılırken uzun periyodlar halinde ses telleri aktif edilir. Yüz kasları sessiz harfleri hızlıca üretebilmek için canlı ve doğru bir şekilde çalışmalıdır. Sesli harflerin uzatılması dışında tüm bu şartlar konuşma için de geçerlidir (Siple, 1997).

Öğretmenin sesi, bilgi verme perspektifinden öğrencinin öğrenebilme yetisiyle doğrudan ilişkilidir. Anlatılan konunun karşı tarafa açık bir şekilde iletilmesi için öğretmenin dili anlaşılır olmalıdır.

Sesin kötü, yanlış ve aşırı kullanımının sesin kalitesini kötü yönde etkileyen ve kullanımını sınırlayan hastalıklara sebep olduğu bilinen bir gerçektir. Evren, vokal kord nodülü, vokal kord polipi, mutasyon bozuklukları (mutasyon falsetto gibi), üst solunum yolu enfeksiyonları ve reflü gibi pek çok hastalığın insan sesinde bozukluklara sebep olduğuna ve bu hastalıkların, sesini profesyonel anlamda kullanan bireylerde manevi kayıplara uğrattığına dikkat çekmiştir (Evren, 2006: 2).

Çevresel faktörlerden biri olarak gürültü, profesyonel ses kullanıcıları açısından en genel risk faktörüdür. Kural olarak bir kişi etraftaki ses şiddetinin kalkış noktası olarak 40 dB olduğu durumlarda her 10 dB’de kendi ses şiddetini 3 dB artırır. Sınıflardaki ses limiti olan 40 dB genellikle aşılar, bununla birlikte öğretmenlerin ses yüksekliğinden dolayı bu rakam 58 ve 79 dB arasında çeşitlilik gösterebilir (Pekkarinen & Viljanen, 1991).

Okullardaki kuru hava sıklıkla karşılaşılan bir problemdir. Tebeşir kullanımı ve kalabalığın hareketliliğinden kalkan tozlar solunumu güçleştirmektedir. Böyle durumlarda ağızdan alınan nefes ses tellerine ciddi zararlar verebilir. Ayrıca öğretmenlerin maruz kaldığı diğer bir problem ise strestir. Ses araştırmacıları arasında stresin sesi olumsuz etkilediği hususunda bir uzlaşma vardır. Stresin psikolojik etkileri, ses yolu ve beden mekanizmasının hassas mekanizmasına doğrudan müdahale eder ve bu da performans kalitesinin olumsuz etkilenmesine yol açar.

Tüm bu sebeplerden dolayı öğretmenlerin; ses mekanizmasındaki bozulmalardan sebep oluşabilecek mesleki hastalıklara meydan vermemek, öğrenciye iyi bir model olmak ve sorumlu oldukları derslerin sunuş kalitesini arttırmak için ses eğitiminden geçmeleri gerekmektedir.

Problem

Ses eğitimi uygulamaları, sınıf öğretmeni adaylarının konuşma becerileri üzerinde etkili midir?

Alt problemler.

1. Ses eğitimi uygulamaları, sınıf öğretmeni adaylarının doğru yerde ve biçimde soluk alma davranışı üzerinde etkili midir?

2. Ses eğitimi uygulamaları, sınıf öğretmeni adaylarının solunum kontrolü sağlama davranışı üzerinde etkili midir?

3. Ses eğitimi uygulamaları, sınıf öğretmeni adaylarının konuşmaya doğru atak ile başlama davranışı üzerinde etkili midir?

4. Ses eğitimi uygulamaları, sınıf öğretmeni adaylarının sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütme davranışı üzerinde etkili midir?

5. Ses eğitimi uygulamaları, sınıf öğretmeni adaylarının konuşmada anlaşılabilirliği (artikülasyon) sağlama davranışı üzerinde etkili midir?

6. Ses eğitimi uygulamaları, sınıf öğretmeni adaylarının konuşmada yöresel şiveyi kullanmama (diyalekt) davranışı üzerinde etkili midir?

7. Ses eğitimi uygulamaları, sınıf öğretmeni adaylarının vurgu ve tonlamalarla konuşmayı etkili hale getirme davranışı üzerinde etkili midir?

8. Ses eğitimi uygulamaları, sınıf öğretmeni adaylarının konuşmayı doğal, rahat ve canlı sürdürme (monotonluktan uzak) davranışı üzerinde etkili midir?

Amaç

Bu araştırmanın amacı, ses eğitimi çalışmalarının sınıf öğretmeni adaylarının konuşma becerilerine etkisi olup olmadığını, varsa düzeylerini belirlemektir.

Önem

1. Araştırmada kullanılan ses eğitimi çalışmaları, sınıf öğretmenliği branşı dışındaki diğer bütün meslek gruplarında da kullanılabilmesi ve geniş bir uygulama alanına sahip olması bakımından önemlidir.
2. Bu araştırma, müzik eğitimi kapsamında yer alan ses eğitiminin diğer eğitim dallarında da işlevsel bir nitelik kazanmasına katkı sağlaması açısından önemlidir.
3. Araştırma öğretmen eğitimi müfredatının yenilenmesi ve güncellenmesi çalışmalarına katkı sağlaması açısından önemlidir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın verileri deneysel yöntemle elde edilmiştir. Uygulama sürecinde tek denekli araştırma yöntemlerinden AB deseni kullanılmıştır. Tek-denekli araştırma yöntemleri, araştırma örnekleminde yer alan denek sayısının bir olduğu durumlarda kullanılan deneysel yöntemlerdendir. Tek-denekli araştırmada, bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisi tek bir denek üzerinde araştırılır. Araştırmada birden fazla denek olması durumunda, bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasındaki neden-sonuç ilişkisi, denekler arası karşılaştırma yapılmaksızın, her bir denekle ayrı ayrı incelenir. Deneklerin yansız atamayla seçilememeleri nedeniyle tek-denekli araştırmalar yarı-deneysel kabul edilir (İftar & Tekin, 1997, s. 24). Araştırmada bağımlı değişken sınıf öğretmeni adaylarının “konuşma becerileri”, bağımsız değişken ise konuşma becerileri üzerinde etkisi incelenen “ses eğitimi çalışmaları” olarak belirlenmiştir.

AB deseni. AB deseni iki aşamayı içermektedir. İlk aşamada araştırmanın bağımlı değişkeni açısından deneğin durumu/düzeyi belirlenir. Bu aşama başlama düzeyinin belirlenmesi olarak adlandırılır(A). Başlama düzeyinin belirlenmesi deneğin gerçek durumunun belirlenmesi ve değişiminin izlenebilmesi nedenleriyle araştırmanın iç geçerliliği açısından oldukça önemlidir.

İkinci aşamada ise bağımlı değişken üzerindeki etkisi incelenecek olan bağımsız değişken uygulanır ve bağımlı değişken deneysel işlem sürecinde ölçülür(B). Bu ikinci aşama deneysel işlem aşaması olarak adlandırılır. Toplanan verilerin grafik oluşturularak verilerin zamana bağlı değişimi görsel olarak yorumlanabilir (Büyüköztürk ve diğ., 2009: 266).

Çalışma Grubu

Araştırma grubunu; 2015- 2016 Eğitim- Öğretim yılı güz döneminde Erzincan Üniversitesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda eğitim görüp "Müzik Öğretimi" dersini alan, çalışmada yer almaya gönüllü, etkili ve doğru konuşma konusunda sorunları olduğu tespit edilen 10 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar sekiz hafta, haftada bir saat süren ses eğitimi uygulamalarına bireysel olarak katılmışlardır. Çalışmaya dahil olan 10 katılımcının 6'sı kız 4'ü erkek olup yaş ortalamaları 19'dur. Çalışmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının herhangi bir ses rahatsızlıkları bulunmamaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri deneysel işlem sürecinin başlangıcında ve sonunda uygulanmak üzere Gürhan (2013) tarafından geliştirilen davranış gözlem formunun araştırmaya uyarlanmış biçimiyle kullanılarak elde edilmiştir. Gürhan tarafından geliştirilen davranış gözlem formu konuşma becerilerini ölçen 12 sorudan oluşmaktadır. Bu araştırmada ise soru sayısı verilen eğitimle paralel olarak, Gürhan'ın izniyle sekiz'e düşürülmüştür.

Konuşma becerilerine ilişkin gözlem formunda ses eğitiminin beş temel ögesi (Solunum, Fonasyon, Rezonans, Artikülasyon, Duruş) göz önünde bulundurulmuş, ölçülecek davranışlar beşli derecelendirme ölçeği doğrultusunda değerlendirilmiştir. (Gürhan, 2014)

Deneysel işlem öncesinde ve sonrasında konuşma eğitimi veren öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda belirlenen Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi okutulup, görüntü ve ses olarak kayıt altına alınmıştır. Bu kayıtlar alanında uzman üç ses eğitimcisi tarafından davranış gözlem formuyla değerlendirilmiştir.

Uygulama Basamakları.

1.Hafta	<ul style="list-style-type: none">• Solunum sistemi hakkında bilgilendirme• Gevşeme Egzersizleri• Duruş• Solunum egzersizleri
2.Hafta	<ul style="list-style-type: none">• Gevşeme Egzersizleri• Solunum Egzersizleri• Ses değişimi (Mutasyon dönemi) hakkında bilgilendirme• Sesin korunması konusunda bilgilendirme• Rezonans çalışmaları
3.Hafta	<ul style="list-style-type: none">• Gevşeme Egzersizleri• Solunum egzersizleri, Rezonans Çalışmaları• Fonasyon egzersizleri• Ses Egzersizleri• Artikülasyon çalışmaları
4.Hafta	<ul style="list-style-type: none">• Gevşeme Egzersizleri• Solunum egzersizleri,• Ses egzersizleri• Ünlü ve ünsüz birleşimine ilişkin çalışmalar
5.Hafta	<ul style="list-style-type: none">• Gevşeme Egzersizleri• Solunum egzersizleri, rezonans çalışmaları• Ses egzersizleri• Ünlülere ilişkin alıştıırma tümceleri
6.Hafta	<ul style="list-style-type: none">• Gevşeme Egzersizleri• Solunum egzersizleri ve rezonans çalışması• Boğumlanma çalışmaları için belirlenmiş tekerlemeler• Ders içinde çalışılan konuların belirlenmiş okuma metinleri üzerinden çalıştırılması.
7.Hafta	<ul style="list-style-type: none">• Gevşeme Egzersizleri

-
- Solunum egzersizleri, rezonans çalışmaları
 - Ses egzersizleri
 - Vurgu ve tonlama Çalışmaları
 - Ders içinde çalışılan konuların belirlenmiş okuma metinleri üzerinden çalıştırılması.

-
- Gevşeme egzersizleri
 - Solunum egzersizleri, rezonans çalışmaları
 - Ses egzersizleri
 - Vurgu ve tonlama çalışmaları
 - Ders içinde çalışılan konuların belirlenmiş okuma metinleri üzerinden çalıştırılması.
-

8.Hafta

Verilerin Analizi

AB deseniyle yapılan araştırmalarda toplanan veriler, grafiksel olarak analiz edilir. Bu bağlamda araştırmannın nicel verileri de grafiksel analiz olarak bulgulara dönüştürülmüştür.

Bu çalışmada bireylerin ses eğitimi almadan önceki performansları ile ses eğitimi aldıktan sonraki performansları 3 alan uzmanı tarafından ayrı ayrı puanlanmıştır. Bireylerin performansları için kullanılan gözlem formu içerisinde 8 ölçüt bulunmaktadır. Puanlayıcıların 8 ölçüt ile geneline ait puanların birbirleriyle tutarlılıklarını belirlemek yani puanlama güvenilirliğini belirlemek amacıyla sınıf içi korelasyon analizi-SKK (interclass correlation –ICC) kullanılmıştır. Elde edilen korelasyon katsayısı; $r > 0,40$ ise zayıf, $r = 0,41 - 0,59$ arası orta, $r = 60 - 0,74$ iyi ve $r > 0,75$ ise mükemmel olarak ifade edilebilir. (Howell, 1997; Şencan, 2005’den akt., Kutlu, Doğan & Karakaya, 2008: 86).

Çalışmada puanlayıcıların puanlama güvenilirlikleri öncelikle toplam puanlar üzerinden deney öncesi ve deney sonrası için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Ayrıca gözlem formu içerisindeki her bir ölçüt için puanlayıcıların deney öncesi ve deney sonrası puanlarının tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Analiz sonuçları aşağıda Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Deney Öncesi ve Deney Sonrası Puanlayıcıların Sınıf İçi Korelasyon Katsayıları

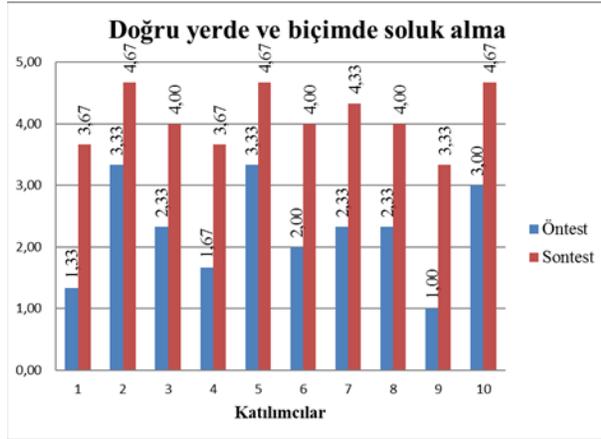
	Ölçütler	
	Deney Öncesi	Deney Sonrası
	ICC (3,1)	ICC (3,1)
1	0,727	0,663
2	0,669	0,797
3	0,754	0,802
4	0,855	0,804
5	0,699	0,511
6	0,929	0,716
7	0,743	0,860
8	0,674	0,775
Toplam	0,75625	0,741

Analiz sonuçlarına göre ses eğitiminde önce bireylerin performanslarının değerlendirilmesi amacıyla üç puanlayıcı tarafından verilen puanların tutarlılığına ilişkin sınıf içi korelasyon katsayısı ICC/SKK = 0.756 bulunmuştur. Elde edilen korelasyon değeri $r > 0.75$ ve üzeri olduğunda puanlama güvenilirliğinin oldukça iyi olduğu söylenebilir. Ayrıca puanlayıcıların gözlem formu içerisindeki her bir ölçüte ilişkin olarak puanlama güvenilirliklerine sınıf içi korelasyon katsayısının iki yönlü karışık modele göre bakıldığında puanlama güvenilirliklerinin 3, 4, 6, ve 7. Ölçütlerde mükemmel, 1., 2., 5. ve 8. Ölçütlerde ise iyi olduğu sonucuna varılmıştır.

Bireylere ses eğitimi verildikten sonra bireylerin performanslarına ilişkin üç puanlayıcının verdikleri puanların puanlama güvenilirliklerine ilişkin sınıf içi korelasyon katsayısına bakıldığında ICC/SKK= 0.741 bulunmuştur. Bu değer deney öncesi uygulamada olduğu gibi üç puanlayıcının verdikleri puanların birbiriyle tutarlı olduğu bir diğer ifadeyle puanlayıcıların verdikleri puanların güvenilirliğinin yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Başka bir deyişle bu katsayının 0,74'ten büyük olması puanlamada kullanılan ölçme aracının da güvenilir olduğu anlamına gelmektedir (Kutlu, Doğan & Karakaya, 2008: 86). Gözlem formu içerisindeki her bir ölçüte ilişkin puanlayıcıların puanlar arası korelasyon katsayılarına bakıldığında; uygulama sonrasında puanlama güvenilirliğinin 2., 3., 4., 7., 8. ölçütlerde mükemmel olduğu, 1., ve 6., ölçütlerde iyi olduğu, 5. Ölçütte ise orta olduğu şeklindedir.

Bulgular ve Yorumlar

Birinci Alt Problem: Doğru Yerde ve Biçimde Soluk Alma

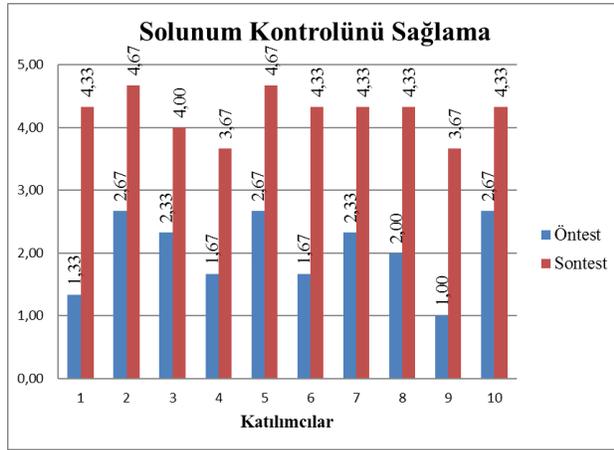

Grafik 1. Doğru yerde ve biçimde soluk alma davranışının tüm katılımcılardaki gelişimi

Doğru yerde ve biçimde soluk alma davranışının gelişimi, 5'li derecelendirme ölçeğine göre: Birinci katılımcıda 1,33'den 3,67'ye, ikinci katılımcıda 3,33'den 4,67'ye, üçüncü katılımcıda 2,33'den 4,00'e, dördüncü katılımcıda 1,67'den 3,67'ye, beşinci katılımcıda 3,33'den 4,67'ye, altıncı katılımcıda 2,00'den 4,00'e, yedinci katılımcıda 2,33'den 4,33'e, sekizinci katılımcıda 2,33'den 4,00'e, dokuzuncu katılımcıda 1,00'den 3,33'e, onuncu katılımcıda 3,00'den 4,67'ye yükselmiştir.

Grafik bulguları değerlendirildiğinde, yapılan ses eğitimi çalışmaları doğrultusunda bütün katılımcıların *doğru yerde ve biçimde soluk alma* davranışlarında puan artışı gözlenmiştir. İkinci ve beşinci katılımcıların ise ön test puanlarının yüksek olması ölçülen konuşma becerisinin diğer katılımcılara göre fazla olduğunu göstermiştir. Bundan dolayı diğer katılımcılara nazaran ön teste göre son test puanları arasındaki artış daha az gözlenmiştir. Grafik sonuçlarına genel olarak bakıldığında ise, uygulanan ses eğitimi çalışmalarının *doğru yerde ve biçimde soluk alma* davranışının gelişiminin sağlandığı söylenebilir.

İkinci Alt Problem: Solunum Kontrolünü Sağlama

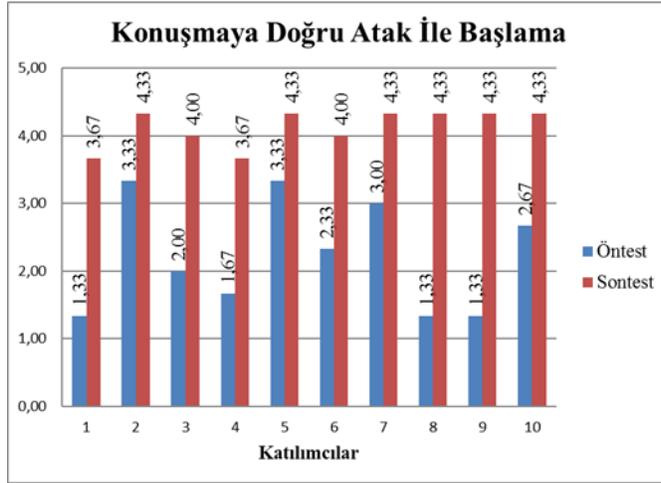

Grafik 2. Solunun kontrolünü sağlama davranışının tüm katılımcılardaki gelişimi

Solunum kontrolünü sağlama davranışının gelişimi, 5'li derecelendirme ölçeğine göre: Birinci katılımcıda 1,33'den 4,33'e, ikinci katılımcıda 2,67'den 4,67'ye, üçüncü katılımcıda 2,33'den 4,00'e, dördüncü katılımcıda 1,67'den 3,67'ye, beşinci katılımcıda 2,67'den 4,67'ye, altıncı katılımcıda 1,67'den 4,33'e, yedinci katılımcıda 2,33'den 4,33'e, sekizinci katılımcıda 2,00'den 4,33'e, dokuzuncu katılımcıda 1,00'den 3,67'ye, onuncu katılımcıda 2,67'den 4,33'e yükselmiştir.

Grafik bulguları değerlendirildiğinde, yapılan ses eğitimi çalışmaları doğrultusunda bütün katılımcıların *solunum kontrolünü sağlama* davranışlarında puan artışı gözlenmiştir. Özellikle, birinci ve dokuzuncu katılımcıların ön test puanlarının diğer katılımcılara kıyasla düşük olması ön test- son test puanları arasında dikkat çekici bir artışı ortaya çıkarmıştır. Grafik sonuçlarına genel olarak bakıldığında ise uygulanan ses eğitimi çalışmalarının *solunum kontrolünü sağlama* davranışının gelişimine katkı sağladığı söylenebilir.

Üçüncü Alt Problem: Konuşmaya Doğru Atak İle başlama

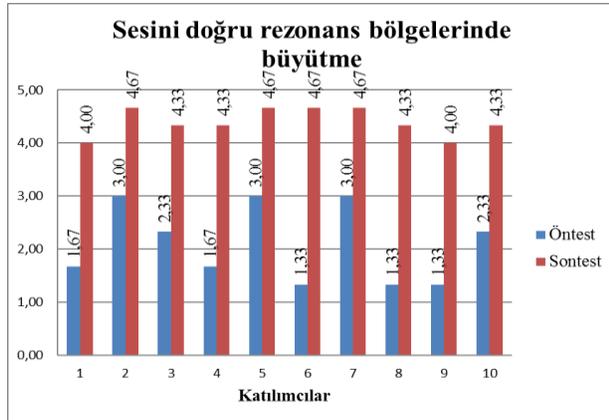

Grafik 3. Konuşmaya doğru atak ile başlama davranışının tüm katılımcılardaki gelişimi

Konuşmaya doğru atak ile başlama davranışının gelişimi, 5’li derecelendirme ölçeğine göre: Birinci katılımcıda 1,33’den 3,67’ye, ikinci katılımcıda 3,33’den 4,33’e, üçüncü katılımcıda 2,00’den 4,00’e, dördüncü katılımcıda 1,67’den 3,67’ye, beşinci katılımcıda 3,33’den 4,33’e, altıncı katılımcıda 2,33’den 4,00’e, yedinci katılımcıda 3,00’den 4,33’e, sekizinci katılımcıda 1,33’den 4,33’e, dokuzuncu katılımcıda 1,33’den 4,33’e, onuncu katılımcıda 2,67’den 4,33’e yükselmiştir.

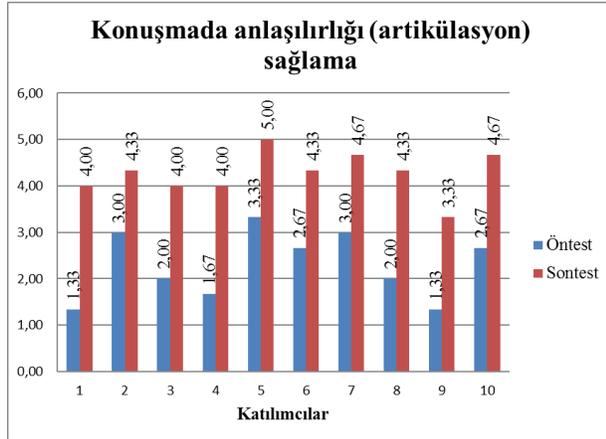
Grafik bulguları değerlendirildiğinde, yapılan ses eğitimi uygulamaları doğrultusunda bütün katılımcıların *konuşmaya doğru atak ile başlama* davranışlarında puan artışı gözlenmiştir. İkinci, beşinci ve yedinci katılımcının ön test puanları, diğer katılımcılara nazaran yüksek olması nedeniyle ön test- son test puanları arasındaki artış diğer katılımcılara göre daha az gelişme göstermiş olabilir. Öte yandan birinci, sekizinci ve dokuzuncu katılımcıların ölçülen davranıştaki eğitim almadan önceki durumları diğer katılımcılara göre düşük çıktığından ön test- son test puanları arasındaki artış daha fazla olduğu söylenebilir.

Dördüncü Alt Problem: Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütme

Grafik 4. Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütme davranışının tüm katılımcılardaki gelişimi
Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütme davranışının gelişimi 5'li derecelendirme ölçeğine göre: Birinci katılımcıda 1,67'den 4,00'e, ikinci katılımcıda 3,00'den 4,67'ye, üçüncü katılımcıda 2,33'den 4,33'e, dördüncü katılımcıda 1,67'den 4,33'e, beşinci katılımcıda 3,00'den 4,67'ye, altıncı katılımcıda 1,33'den 4,67'ye, yedinci katılımcıda 3,00'den 4,67'ye, sekizinci katılımcıda 1,33'den 4,33'e, dokuzuncu katılımcıda 1,33'den 4,00'e, onuncu katılımcıda 2,33'den 4,33'e yükselmiştir.

Grafik bulguları göz önüne alındığında, uygulanan ses eğitimi çalışmaları ile bütün katılımcıların *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütme* davranışlarında puan artışı gözlenmiştir. Özellikle birinci, dördüncü, altıncı, sekizinci ve dokuzuncu katılımcıların ön test puanları diğer katılımcılara göre düşük olduğundan ön test- son test puanları arasındaki artış fazla olduğu söylenebilir. Bunun aksine ön test puanları diğerlerine göre yüksek olan; ikinci, beşinci ve yedinci katılımcıların üçünün de ön test ve son test puanları aynı çıkmış ve daha az artış göstermişlerdir. Bu artışlar ışığında, uygulanan ses eğitimi çalışmalarının *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütme* davranışının gelişimine önemli ölçüde katkı sağladığı söylenebilir.

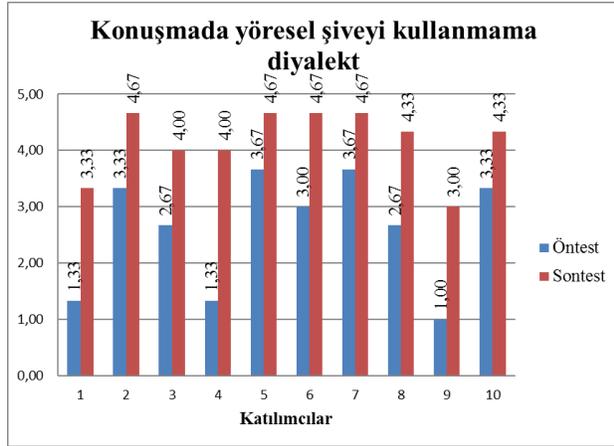
Beşinci Alt Problem: Konuşmada Anlaşılrlığı (Artikülasyon) Sağlama

Grafik 5. Konuşmada anlaşılrlığı sağlama davranışının tüm katılımcılardaki gelişimi

Konuşmada anlaşılrlığı sağlama davranışının gelişimi, 5’li derecelendirme ölçeğine göre: Birinci katılımcıda 1,33’den 4,00’e, ikinci katılımcıda 3,00’den 4,33’e, üçüncü katılımcıda 2,00’den 4,00’e, dördüncü katılımcıda 1,67’den 4,00’e, beşinci katılımcıda 3,33’den 5,00’e, altıncı katılımcıda 2,67’den 4,33’e, yedinci katılımcıda 3,00’den 4,67’ye, sekizinci katılımcıda 2,00’den 4,33’e, dokuzuncu katılımcıda 1,33’den 3,33’e, onuncu katılımcıda 2,67’den 4,67’ye yükselmiştir.

Grafik bulguları değerlendirildiğinde, yapılan ses eğitimi çalışmaları doğrultusunda bütün katılımcıların *konuşmada anlaşılrlığı sağlama* davranışlarında puan artışı gözlenmiştir. Birinci, dördüncü ve sekizinci katılımcılarda diğer katılımcılarla karşılaştırıldığında ön test puanlarının düşük olduğundan ön teste göre son test puanları arasında daha fazla bir artış olmuştur. Bunun aksine ikinci ve yedinci katılımcıların ön test puanları hâlihazırda yüksek olduğundan son test ’den de iyi bir puan almalarına rağmen aradaki artış diğer katılımcılar kadar fazla değildir. Bütün bu artışlar genel olarak değerlendirildiğinde ise uygulanan ses eğitimi çalışmaları ile *konuşmada anlaşılrlığı sağlama* davranışının sağlandığı söylenebilir.

Altıncı Alt Problem: Konuşmada Yöresel Şiveyi Kullanmama

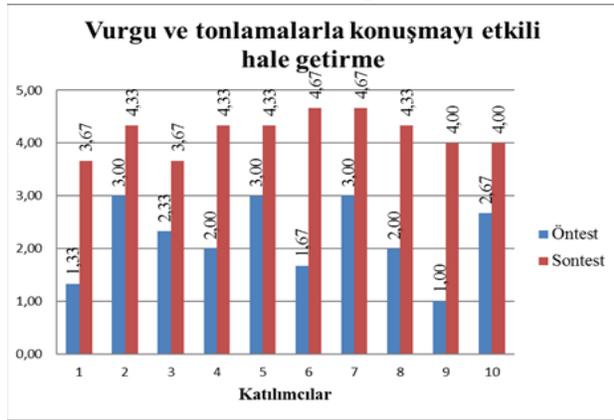

Grafik 6. Konuşmada yöresel şiveyi kullanmama davranışının tüm katılımcılardaki gelişimi

Konuşmada yöresel şiveyi kullanmama davranışının gelişimi, 5'li derecelendirme ölçeğine göre: Birinci katılımcıda 1,33'den 3,33'e, ikinci katılımcıda 3,33'den 4,67'ye, üçüncü katılımcıda 2,67'den 4,00'e, dördüncü katılımcıda 1,33'den 4,00'e, beşinci katılımcıda 3,67'den 4,67'ye, altıncı katılımcıda 3,00'den 4,67'ye, yedinci katılımcıda 3,67'den 4,67'ye, sekizinci katılımcıda 2,67'den 4,33'e, dokuzuncu katılımcıda 1,00'den 3,00'e, onuncu katılımcıda 3,33'den 4,33'e yükselmiştir.

Grafik bulguları ışığında, yapılan ses eğitimi çalışmalarından sonra bütün katılımcıların *konuşmada yöresel şiveyi kullanmama* davranışlarında puan artışı gözlenmiştir. İkinci, beşinci, yedinci ve onuncu katılımcıların konuşmalarında bariz bir şivenin olmaması ön teste göre son test puanlarında diğer katılımcılara kıyasla daha az bir artışla grafiğe yansımıştır. Bunun aksine; birinci, dördüncü ve dokuzuncu katılımcılarda diğer katılımcılara nispeten ön test puanlarının düşük oluşu sebebiyle ön teste göre son test ölçümlerinde daha fazla artış görülmüştür. Bu artışlar doğrultusunda, uygulanan ses eğitimi çalışmalarının konuşmada yöresel şiveyi kullanmama davranışının oluşumuna katkı sağladığı anlaşılabilir.

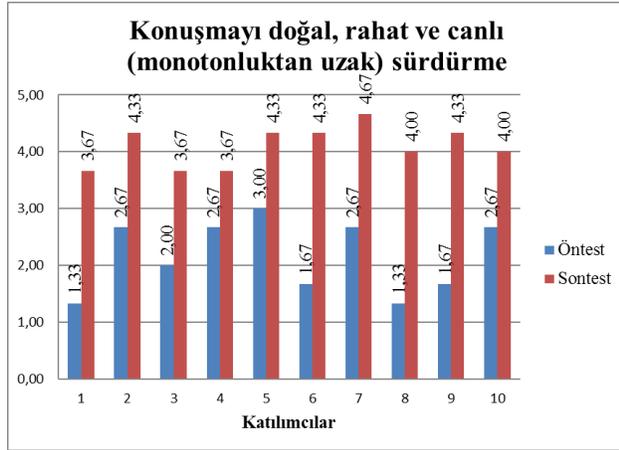
Yedinci Alt Problem: Vurgu ve Tonlamalarla Konuşmayı Etkili Hale Getirme

Grafik 7. Vurgu ve tonlamalarla konuşmayı etkili hale getirme davranışının tüm katılımcılardaki gelişimi

Vurgu ve tonlamalarla konuşmayı etkili hale getirme davranışının gelişimi, 5’li derecelendirme ölçeğine göre: Birinci katılımcıda 1,33’den 3,67’ye, ikinci katılımcıda 3,00’den 4,33’e, üçüncü katılımcıda 2,33’den 3,67’ye, dördüncü katılımcıda 2,00’den 4,33’e, beşinci katılımcıda 3,00’den 4,33’e, altıncı katılımcıda 1,67’den 4,67’ye, yedinci katılımcıda 3,00’den 4,67’ye, sekizinci katılımcıda 2,00’den 4,33’e, dokuzuncu katılımcıda 1,00’den 4,00’e, onuncu katılımcıda 2,67’den 4,00’e yükselmiştir.

Grafik bulguları değerlendirildiğinde, yapılan ses eğitimi çalışmaları doğrultusunda bütün katılımcıların *vurgu ve tonlamalarla konuşmayı etkili hale getirme* davranışlarında puan artışı gözlenmiştir. İkinci, üçüncü, beşinci, yedinci ve onuncu katılımcıların ön test puanlarının diğer katılımcılara nazaran yüksek olması ön test- son test puanları arasındaki artışın diğer katılımcılardan az olmasına sebep olmuştur. Bunun aksine; birinci, dördüncü, altıncı, sekizinci ve dokuzuncu katılımcıların ön test puanlarının diğer katılımcılara göre düşük olması ön test- son test puanları arasındaki artışın yüksek çıkmasını sağlamıştır. Bu artışlar doğrultusunda, uygulanan ses eğitimi çalışmaları ile *vurgu ve tonlamalarla konuşmayı etkili hale getirme* davranışında olumlu yönde gelişim sağlandığı söylenebilir.

Sekizinci Alt Problem: Konuşmayı Doğal, Rahat ve Canlı (Monotonluktan Uzak) Sürdürme

Grafik 8. Konuşmayı doğal, rahat, canlı (monotonluktan uzak) sürdürme davranışının bütün katılımcılardaki gelişimi

Konuşmayı doğal, rahat ve canlı sürdürme davranışının gelişimi, 5'li derecelendirme ölçeğine göre: Birinci katılımcıda 1,33'den 3,67'ye, ikinci katılımcıda 2,67'den 4,33'e, üçüncü katılımcıda 2,00'den 3,67'ye, dördüncü katılımcıda 2,67'den 3,67'ye, beşinci katılımcıda 3,00'den 4,33'e, altıncı katılımcıda 1,67'den 4,33'e, yedinci katılımcıda 2,67'den 4,67'ye, sekizinci katılımcıda 1,33'den 4,00'e, dokuzuncu katılımcıda 1,67'den 4,33'e, onuncu katılımcıda 2,67'den 4,00'e yükselmiştir.

Grafik bulguları değerlendirildiğinde, yapılan ses eğitimi çalışmaları doğrultusunda bütün katılımcıların *konuşmayı doğal, rahat ve canlı sürdürme* davranışlarında puan artışı gözlenmiştir. Bireysel özelliklerden kaynaklanan sebeplerden dolayı her bir katılımcının *konuşmayı doğal, rahat ve canlı sürdürme* davranışlarındaki ön test puanları birbirinden farklıdır. Özellikle birinci, altıncı, sekizinci ve dokuzuncu katılımcıların davranışla ilgili hazırbulunuşlukları diğer katılımcılara göre düşük olduğundan ön test- son test puanları arasındaki artış daha fazladır. Onuncu, yedinci, dördüncü, beşinci ve ikinci katılımcıların ise ön test puanları diğer katılımcılara göre daha yüksektir. Grafik sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde ise uygulanan ses eğitimi çalışmalarının *konuşmayı doğal, rahat ve canlı sürdürme* davranışının gelişimine katkı sağladığı düşünülebilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

- Uzman görüşleri doğrultusunda, ön teste göre son test sonuçları karşılaştırıldığında ses eğitimi çalışmalarının sınıf öğretmeni adaylarının doğru yerde ve biçimde soluk alma becerileri üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır.
- Ses eğitimi çalışmalarının kazanımlarından olan solunum kontrolü sağlama davranışı, nefesi kontrollü bir şekilde almak ve vermek becerisini kazandırmayı hedeflemektedir. Uygulanan ses eğitimi çalışmaları sonunda ön teste göre son test sonuçları karşılaştırıldığında ses eğitimi çalışmalarının sınıf öğretmeni adaylarının solunum kontrolü sağlama becerileri üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Duffy & Hazlett (2004) öğretmenlik mesleğinin “mesleki disfoni” diye adlandırılan problem nedeniyle diğer mesleki gruplardan daha yüksek bir ses sağlığı riskini barındırdığını vurgulamaktadır. Kuzey İrlanda’daki Ulster Üniversitesi lisansüstü eğitim programında eğitim alan 55 öğretmenden oluşan örneklem grubu dolaylı, dolaysız ve kontrol olmak üzere 3’e ayrılmıştır. Bu 3 grubun ses performansı, söz konusu programın yapıldığı yıl, eğitim almadan ve eğitim aldıktan sonra olmak üzere iki ayrı zamanda ölçülmüştür. Çalışmada çok boyutlu çıktılara ulaşmak için akustik ve öz algılama ölçütleri kullanılmıştır. Akustik ölçümler ilk zamandan ikinci zamana kadar kontrol grubu için kötüye gidişi, doğrudan grup için gelişmeyi ve son olarak doğrudan olmayan grup için ise hiçbir değişim olmadığını yansıtmıştır. Bu da eğitim programının faydalı olduğu sonucunu doğurmuştur.
- Sekiz haftalık çalışma sonunda ön teste göre son test ölçümlerine bakıldığında konuşmaya doğru atak ile başlama davranışı, tüm öğrencilerde gelişme göstermiş ve ses eğitimi çalışmalarının sınıf öğretmeni adaylarının konuşmaya doğru atak ile başlama becerileri üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucu destekler nitelikte olan bir başka çalışma Pasa, Oates & Dacakis’in (2007) çalışmalarıdır. Öğretmenlerdeki ses bozukluklarının mesleki işleyiş ve sağlık yönünden etkilerini incelemişlerdir. Çalışmanın amacı ilköğretmenlerinde görülen vokal semptomların ve yanlış vokal kullanımların azaltılmasının yanı sıra; ses bakımı bilgisi, fonasyon süresi ve seslendirmede maksimum frekans aralığının artırılmasında vokal hijyen eğitimi ve vokal fonksiyon alıştırmalarının etkinliğinin araştırılmasıdır. Çalışmaya Avustralya Melbourne’deki dört okuldan 37 öğretmen dâhil olmuştur. Bu okullar vokal hijyen, vokal

fonksiyon alıştırmaları ve kontrol gruplarından her birine rastgele atanmıştır. Verilen eğitimden sonra kontrol grubu pek çok değişken yönünden kötüye gidişler görülmesine rağmen vokal hijyen ve vokal fonksiyon alıştırmaları katılımcılarında vokal karakteristiklerin ve ses bilgisinin geliştiği gözlemlenmiştir.

- Uygulanan ses eğitimi çalışmaları sonucunda sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütebilme, grafik 4'de de görüldüğü gibi en çok artış gözlenen davranış olarak karşımıza çıkmış, ses eğitimi çalışmalarının sınıf öğretmeni adaylarının sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütme becerilerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Niebudek, Kotylo, Politanski & Kowalska'nın (2008) yapmış oldukları araştırmalarında mesleki ses bozukluklarının tedavi sonuçlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Disfoniye sahip 51 kadın öğretmen, tedavi öncesi ve sonrası muayene edilmiştir (Ses Özrü Endeksi — VHI, laringo-videostroboskopi ve yerel yüklenme ile akustik analiz). Vokal eğitim alan öğretmenlerin(gurup I) sonuçları, sadece ses hijyeni konusunda talimat verilen öğretmen gurubuyla (gurup II) karşılaştırılmıştır. Sübjektif değerlendirme sonuçları (VHI puanı) ve objektif değerlendirme (akustik analiz), gurup I'de, gurup II'ye göre çok daha fazla geliştiğini göstermiştir. Tedavi sonrası muayenede, deneklerde, özellikle gurup I'de, kötü ses titreşimlerinde azalma oluşunu ortaya çıkarmışlardır
- Ön teste göre son test sonuçları karşılaştırıldığında ses eğitimi çalışmalarının sınıf öğretmeni adaylarının konuşmada anlaşılabilirliği sağlama becerileri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine uzman görüşleri ışığında elde edilen davranış gözlem formunun ön test- son test sonuçları karşılaştırıldığında konuşmada yöresel şiveyi kullanmama davranışında puan artışları görülmüştür. Ses eğitimi alan öğrencilerle yapılan görüşmelerde bu yöndeki gelişimlerini fark ettiklerini, hatta çevreleri tarafından da gelişimin fark edildiğini belirtmişlerdir.
- Sekiz haftalık çalışma sonunda ön teste göre son test ölçümlerine bakıldığında, ses eğitimi çalışmalarının sınıf öğretmeni adaylarının vurgu ve tonlamalarla konuşmayı etkili hale getirme becerileri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda yapılan bir başka çalışma Aycan'ın (2012)'de sonlandırıdığı doktora tezidir. Çalışma Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 3. sınıf öğrencilerinden gönüllülük esası ile belirlenen 29 kişi ile uygulamalı olarak yürütülmüştür. Araştırma deneysel yöntemlerden ön test-son test modeli kullanılmıştır. Bu amaca ulaşmak için ön

test-son test uygulaması “Vitalograph Alpha, model 6000” taşınabilir Spirometre cihazı ve “PRAAT” ses analiz programı ile yapılmış; daha sonra elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiştir. Bu analiz sonucunda ses eğitimi sonrasında analizi yapılan bütün kelimelerin sürelerinde anlamlı bir artış gözlenmiştir. Araştırmanın sonucunda vurgu kusurlarının düzeltilmesi bakımından istatistiksel olarak sesin süresi, yoğunluğu ve genliği değerlerinde önemli artış olduğu, perde değerlerinde ise anlamlı bir artış olmadığı tespit edilmiştir.

- Hazırlanan çalışma programında yer alan uygulamaların neredeyse tamamı konuşmayı doğal, rahat ve canlı sürdürme becerisinin kazandırılmasında önemli rol oynamaktadır. Ses eğitimi çalışmaları kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının seslerine ahenk gelmiş, müzik konuşmaya dâhil olmuştur. Ön teste göre son test sonuçlarına bakıldığında ses eğitimi çalışmalarının sınıf öğretmeni adaylarının konuşmayı doğal, rahat ve canlı sürdürme becerileri üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Davranış gözlem formunu kullandığım Gürhan’ın (2013) doktora tezinde de makalede geçen bütün davranışlarda önemli bir artış gözlenmiş, ses eğitimi uygulamalarının politikacıların konuşma becerileri üzerinde olumlu yönde etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Öneriler

1. Diksiyon eğitiminin amaçladığı bireye etkili konuşma becerisi kazandırma davranışının sağlanmasında, ses eğitimi çalışmalarından da büyük ölçüde yararlanılmalı ve bu iki disiplin işbirliği içerisinde olmalıdır.
2. Aynı şekilde etkili konuşma eğitimini verecek olan ses eğitimcilerinin diksiyon eğitimi almaları da önerilerim arasındadır.
3. Doğru bir solunum, konuşma ve şarkı söyleme sesinde büyük bir öneme sahip olduğu gibi beden sağlığı açısından da önemli bir yere sahiptir. Bu sebepten ses ve konuşma eğitimlerinde solunum çalışmalarına ekstra bir önem verilmelidir.
4. Bir sınıf öğretmenin sesini kullandığı mesai saati, hangi koşullarda ders verdiği ve öğrenciye rol model olduğu gerçeği göz önünde bulundurularak, üniversitelerin tüm sınıf öğretmeni yetiştiren bölümlerinde ses eğitimi dersi müfredata eklenmelidir.

5- Üniversitelerdeki öğretim elemanlarına hem kendi performansları hem de öğrencilerini bilgilendirmeleri için ses sağlığı, korunması ve etkili konuşma konularında, alan uzmanları tarafından konferanslar düzenlenmelidir.

6- Hizmet içi eğitim projeleri kapsamında öğretmenlerin tümüne ses sağlığı korunması ve etkili konuşma ile ilgili ücretsiz eğitimler, sertifika programları, uzaktan eğitim seminerleri verilmeli ve öğretmenlerimiz bu konuda bilinçlendirilmelidir.

7- Sesini profesyonel anlamda kullanan tüm meslek gruplarının etkin konuşma becerisi kazanması hem mesleki ilerleyiş hem de ses sağlığı açısından önemli olduğundan, bu tarz çalışmalar sesini profesyonel olarak kullanan diğer tüm meslek gruplarına da uygulanmalıdır.

Kaynakça

- Aycan, K. (2012). *Ses Eğitimi Yöntemlerinin Türkçe Konuşma Eğitimindeki Vurgu Kusurlarının Düzeltilmesine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bele, I. V. (2008). *The Teacher's Voice: Vocal training*. Scandinavian Journal of Educational Research, 52: 1, (41-57) DOI: 10.1080/00313830701786594. Web: <http://dx.doi.org/10.1080/00313830701786594> adresinden 24 Şubat 2016'da alınmıştır.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (4. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.
- Cevanşir, B., & Gürel, G. (1982). *Foniatri – Sesin Oluşumu, Bozuklukları ve Korunmasında Temel İlkeler*. İstanbul: İstanbul Tıp Fakültesi Yayınları.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis For The Behavioral Sciences*. (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Coolican, H. (2009). *Research methods and statistics in psychology*. London, United Kingdom: Hodder & Stoughton.
- Duffy, O. M., & Hazlett, D. E. (2004). *The Impact Of Preventive Voice Care Programs For Training Teachers: A Longitudinal Study*. Journal of Voice, 18(1), 63-70. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15070225> adresinden 23 Şubat 2016'da alınmıştır.
- Erdoğan, S. (2004). *Sürekli Değişkenler İçin Güvenirlik Analizinde Kullanılan İlişki Katsayılarının Değişken Varyansından ve Etki Büyüklüğünden Etkinlenme Durumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

- Evren, G. F. (2006). *Ses Eğitimi Yöntemlerinin Ses Hatalıkları Tedavisinde Kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Gürhan, D. (2013). *Ses Eğitimi Çalışmalarının Politikacıların Konuşma Becerilerine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gürhan, D. (2014). Ses Eğitimi Çalışmalarının Politikacıların Konuşma Becerilerine Etkisi. *Fine Arts*, 9 (1), 33-45. <http://dergipark.gov.tr/nwsafine/issue/19889/213017> adresinden 24 Mart 2016'da alınmıştır.
- İftar, G. ve Tekin, E. (1997). *Tek Denekli Araştırma Yöntemleri*. (1.Basım). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları
- Kutlu, Ö., Dogan, C.D.ve Karakaya, İ. (2008). *Öğrenci Başarısının Belirlenmesi: Performansa ve Portfolyoya Dayalı Değerlendirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Niebudek, E., Kotylo, P.,Politanski,P. ve Kowalska, M. (2008), *Acoustic Analysis With Vocal Loading Test in Occupational Voice Disorders: Outcomes Before and After Voice Therapy*. *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health*, 21(4), 301-308.
- Pasa, G., Oaetes, J and Dacakis, G. (2007, Jul). *The Relative Effectiveness Of Vocal Hygiene Training And Vocal Function Exercises In Preventing Voice Disorders In Primary School Teachers*. *Logopedics Phoniatrics Vocology*, 32(3), 128-140. <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14015430701207774> adresinden 12 Şubat 2016'da alınmıştır.
- Pekkarinen, E., & Viljancn, V. (1991). *Acoustic Conditions For Speech Communication In Classrooms*. *Scandinavian Audiology*, 20(4), 257-263. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov> adresinden 24 Ocak 2016'da alınmıştır.
- Sipley, K. L. (1997). *Training the Speaking Voice through Singing*. *To The Educational Resources Information Center (ERIC)*, 510(273), 439-462. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED439462.pdf> adresinden 17 Şubat 2016'da alınmıştır.
- Töreyn A.M. (5-7 Eylül 1996). *Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinde Ses ve Konuşma Eğitimi*. III. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirisi. Uludağ Üniversitesi, Bursa. (http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/M-Toreyin_8.html) adresinden 10 Ocak 2016'da alınmıştır.
- Töreyn, A.M. (2015). *Ses Eğitimi*. (2. Baskı). Ankara: Sözkese Matbaacılık.
- Yiğit, N. (2004, 7-10 Nisan). *Sesini Profesyonel Olarak Kullanan veya Kullanacak Olan Bireylerde Karşılaşılan Ses Sorunları ve Nedenleri*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Isparta.

<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/N-Yigit.pdf> adresinden 12 Şubat 2016'da alınmıştır.

Extended Abstract

The skill of speaking in a strong and efficient way is gained through a principle-oriented training that is practiced by teachers with an effective and safe method of voice producing. This method provides the student with the possibility of reaching their full potential of voice via the means of an acoustic voice development, rather than using their voice by pushing it.

There is no doubt that speaking efficiently and eloquently to express oneself has a great role in every line of work. However, the fact that form teachers are a role-model for the students obliges them to pay extra attention to how they speak. It is just equally important what they teach as how they teach it. Proper elocution, a speech that is high enough in tone and far enough from being monotonous to get attention, are of importance to the flow of lesson. Especially when the focusing problems of the children of those ages are taken into account, form teachers must be able to use their voice very effectively.

In a classroom of average width, the distance and noise between the teacher and the students are so great as to make it necessary for the teacher to form a higher tone than the usual daily amount. This can only be achieved in a healthy way through proper voice training. Otherwise, it becomes indispensable for teachers to experience voice-related disorders originating from the misuse of voice.

For all these reasons, in all universities where there is a teacher training department, especially if it is of form teachers, there is an undeniable need for a voice training, which will be provided for the purposes of the proper use of voice.

Problem

Are voice-training practices effective on the speaking skills of form-teacher candidates?

Sub-problems.

1. Are voice-training practices effective on breathing behavior of form-teacher candidates within the right form and location?

2. Are voice-training practices effective on form-teacher candidates' behavior of acquiring breathing control?
3. Are voice-training practices effective on form-teacher candidates' behavior of starting the conversation with the right attack?
4. Are voice-training practices effective on form-teacher candidates' behavior of elevating their voice in the right resonance locations?
5. Are voice-training practices effective on form-teacher candidates' behavior of reaching a correct articulation?
6. Are voice-training practices effective on form-teacher candidates' behavior of not using local dialects in their speech?
7. Are voice-training practices effective on form-teacher candidates' behavior of making speech effective with the right intonation and enunciation?
8. Are voice-training practices effective on form-teacher candidates' behavior of maintaining conversation in a natural, lively, and relaxed form (without being monotonous)?

The Necessity Of Voice-Training For Teachers

A teacher's voice is directly correlated with students' ability to learn, within the perspective of informing. For the subject matter being taught to be transferred to the receiving part clearly, the teacher's language must be clear.

To reach efficient communication within the classroom, teachers must be ready to execute any form of communication without exposing themselves to any form of voice damage. In a classroom of average width, the space between the teacher and the students is too great and noise is inevitable. This situation causes the teachers to be exposed to the risk that their voices are damaged and the students to fail to understand thoroughly what their teachers instruct.

Dry air in schools is a commonly observed problem. The use of chalk and dust being elevated into air by the movements of the crowd make breathing harder. In such situations, the air breathed through the mouth might wreak serious havoc to the vocal chords. Besides, another problem teachers are exposed to is stress. There is consensus among voice resesarchers that stress

affects voice negatively. The psychological effects of stress directly influences the vocal tract and the sensitive mechanisms of the body mechanism hence causing the deterioration of performance quality.

All these reasons indicate that teachers need to go through a voice training to prevent occupational diseases that might originate from damages on vocal mechanisms, to be a good role-modal, and to improve the quality of the way they present the designated subject matter.

Methodology

Research design. The data reached in the research has been acquired within experimental design. In the application process, AB pattern, a single-subject research method, has been made use of. The dependent variable of the research has been assigned as the “speaking skills” of form teacher candidates and the independent variable as “voice-training practices” whose effect on speaking skills is being observed.

Research group. The research group consists of 10 students who studied at The Department of Primary School Form Teaching during the fall semester of 2015-2016 academic year and also received “Music Training”, who volunteered to be in the study, and who were also challenged about effectively and properly speaking. The participants individually joined voice-training programmes with a duration of eight weeks, and one hour per week. Of all the 10 participants that were in the research, 6 were female and 4 were male, with an average age of 19. The form teacher candidates who took part in the study have no vocal disorder of any kind.

Data collection. The research data was acquired using a form adapted into the framework of the study, which was originally designed by Gurhan (2013) as a behavior observation form, being applied in the beginning and at the end of the study. The behavior observation form developed by Gurhan includes 12 questions which measure speaking skills. On the other hand, in this research the number of questions has been dropped to 8 with the consent of Gurhan, in accordance with the training that was given.

In the speaking skills observation form, five main components of voice training (respiration, phonation, resonance, articulation, posture) have been considered, and the behavior to be measured was evaluated within a rating scale of 5.

Before the experimental process and after, as determined by the suggestion of voice-trainer instructors, Atatürk's Address to the Turkish Youth has been made recited and has been audio visually recorded. These recordings have been evaluated with the behavior observation form by three voice trainers who are experts in their field.

The analysis of data. The data collected from the research with AB pattern is to be analyzed in graphics. In this context, the numeric data of the research has also been transformed into findings as graphical analysis.

In the study the vocal performances of the individuals have been graded separately by three field experts before they received training and after they received it. There are 8 parameters in the observation form that has been used for the individual performances. Interclass correlation (ICC) has been used to determine the consistency between the overall numbers that the evaluators have given depending on the 8 parameters, in other words, to determine the validity of the grading system.

Findings

The first sub-problem: breathing in the right way and position. The behavior of breathing in the right way and position, according to the 5 rate scaling, has shown an improvement as follows: to 3.67 from 1.33 with the first participant, to 4.67 from 3.33 with the second participant, to 4 from 2.33 with the third participant, to 3.67 from 1.67 with the fourth participant, to 4.67 from 3.33 with the fifth participant, to 4 from 2 with the sixth participant, to 4.33 from 2.33 with the seventh participant, to 4 from 2.33 with the eighth participant, to 3.33 from 1 with the ninth participant, to 4.67 from 3 with the tenth participant.

The second sub-problem: breathing control. The behavior of breathing control, according to the 5 rate scaling, has shown an improvement as follows: to 4.33 from 1.33 with the first participant, to 4.67 from 2.67 with the second participant, to 4 from 2.33 with the third participant, to 3.67 from 1.67 with the fourth participant, to 4.67 from 2.67 with the fifth participant, to 4.33 from 1.67 with the sixth participant, to 4.33 from 2.33 with the seventh participant, to 4.33 from 2 with the eighth participant, to 3.67 from 1 with the ninth participant, to 4.33 from 2.67 with the tenth participant.

The third sub-problem: starting speech with the right attack. The behavior of starting speech with the right attack, according to the 5 rate scaling, has shown an improvement as follows: to 3.6 from 1.33 with the first participant, to 4.3 from 3.3 with the second participant, to 4 from 2 with the third participant, to 3.67 from 1.67 with the fourth participant, to 4.33 from 3.33 with the fifth participant, to 4 from 2.33 with the sixth participant, to 4.33 from 3 with the seventh participant, to 4.33 from 1.33 with the eighth participant, to 4.33 from 1.33 with the ninth participant, to 4.33 from 2.67 with the tenth participant.

The fourth sub-problem: elevating voice within the right resonance areas. The behavior of elevating voice within the right resonance areas, according to the 5 rate scaling, has shown an improvement as follows: to 4 from 1.67 with the first participant, to 4.67 from 3 with the second participant, to 4.33 from 2.33 with the third participant, to 4.33 from 1.67 with the fourth participant, to 4.67 from 3 with the fifth participant, to 4.67 from 1.33 with the sixth participant, to 4.67 from 3 with the seventh participant, to 4.33 from 1.33 with the eighth participant, to 4 from 1.33 with the ninth participant, to 4.33 from 2.33 with the tenth participant.

The fifth sub-problem: forming clear articulation. The behavior of forming clear articulation, according to the 5 rate scaling, has shown an improvement as follows: to 4 from 1.33 with the first participant, to 4.33 from 3 with the second participant, to 4 from 2 with the third participant, to 4 from 1.67 with the fourth participant, to 5 from 3.33 with the fifth participant, to 4.33 from 2.67 with the sixth participant, to 4.67 from 3 with the seventh participant, to 4.33 from 2 with the eighth participant, to 3.33 from 1.33 with the ninth participant, to 4.67 from 2.67 with the tenth participant.

The sixth sub-problem: not using local dialects in speech. The behavior of not using local dialects in speech, according to the 5 rate scaling, has shown an improvement as follows: to 3.33 from 1.33 with the first participant, to 4.67 from 3.33 with the second participant, to 4 from 2.67 with the third participant, to 4 from 1.33 with the fourth participant, to 4.67 from 3.67 with the fifth participant, to 4.67 from 3 with the sixth participant, to 4.67 from 3.67 with the seventh participant, to 4.33 from 2.67 with the eighth participant, to 3 from 1 with the ninth participant, to 4.33 from 3.33 with the tenth participant.

The seventh sub-problem: Making speech more effective with stress and intonation. The behavior of making speech more effective with stress and intonation, according to the 5 rate

scaling, has shown an improvement as follows: to 3.67 from 1.33 with the first participant, to 4.33 from 3 with the second participant, to 3.67 from 2.33 with the third participant, to 4.33 from 2 with the fourth participant, to 4.33 from 3 with the fifth participant, to 4.67 from 1.67 with the sixth participant, to 4.67 from 3 with the seventh participant, to 4.33 from 2 with the eighth participant, to 4 from 1 with the ninth participant, to 4 from 2.67 with the tenth participant.

The eighth sub-problem: maintaining conversation in a natural, lively, and relaxed form (without being monotonous). The behavior of maintaining conversation in a natural, lively and relaxed form, according to the 5 rate scaling, has shown an improvement as follows: to 3.67 from 1.33 with the first participant, to 4.33 from 2.67 with the second participant, to 3.67 from 2 with the third participant, to 3.67 from 2.67 with the fourth participant, to 4.33 from 3 with the fifth participant, to 4.33 from 1.67 with the sixth participant, to 4.67 from 2.67 with the seventh participant, to 4 from 1.33 with the eighth participant, to 4.33 from 1.67 with the ninth participant, to 4 from 2.67 with the tenth participant.

Conclusion And Suggestions

In light of expert opinion, when the final results are compared with the pre-results, a significant increase has been observed in all measured behaviors of form teachers as a result of voice training practices.

In the process of making individuals more efficient in speech, which is the ultimate goal of diction training, voice training practices should be used and the two fields must be in co-operation. As observed particularly in the studies conducted abroad, occupational illnesses are quite widespread among form teachers as a result of the misuse of their vocal facilities. Not to allow such potential situations, specialists of the field must organize conferences about the health and preservation of voice targeting form teachers and students studying at this department. Considering the working hours of a form teacher, in what circumstances they teach, and also considering the fact that they are role-models for pupils, voice training courses must be added to the curricula of all university departments which train form teachers. All university lecturers should be well informed about the health of voice, its preservation and eloquent speech both for the sake of their own performances and to inform, even warn their students about it if need be it. As a big percentage of voice-related disorders originate from forcing and/or misusing the voice

during childhood and puberty, teachers must warn their students about these matters and not force them into doing activities that will push their voice.